

Numărul 39. Oradea-mare 26 sept. (8 oct.) 1899. Anul XXXV.
 Apare duminică. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2, de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Cerșetoare...

Cinci minute mai erau până la plecarea trenului și Irina, neobișnuită cu emoțiunile călătoriei, roșie, încălzită, își luase deja locul la fereastra compartimentului.

Jos pe peron prietina ei nu isprăvisese încă cu poveștile.

— Apoi să nu uiți... Știi? Fii mai tare, mai egoistă. Nu te lăsa stăpânită, fii tu stăpână... Ține minte că puterea noastră a femeilor stă în a fi în totdeauna frumoase, cochete și ca să ai deplină putere asupra lui, trebuie să fii totdeauna gătită... Îmbracă-te, nu umblă ca o cerșetoare...

Irina dete din cap distrată și cu ochii, împăegeniți de lacrimi sorbi încă odată figura sveltă și frumoasă, figura iubită a prietinei sale.

Trenul se pune în mișcare, șueră, încă un semn de adio, o privire de îmbărbătare din partea celei care rămânea și un zîmbet de mulțumire din partea celei ce plecă, și prietenile se despărțiră.

Cerșetoare... Cerșetoare... Se repetau în mintea ei ca un refren sinistru vorbele prietinei și-i răscoliau toată suferința îndurată de ani întregi, suferință pentru care căutase și aici zadarnic uitare, odihnă...

De zece ani pentru întâia oară se despărțise de cămin, de copii și soț, pentru întâia oară smulsese de

la soartă o favoare extraordinară de mare și alergase aci la singura ei prietină sinceră și iubită, de un farmec sugestiv, reînviator pentru dânsa.

Fusese bolnavă, istovită de muncă și griji și venise aci să respire câteva săptămâni de liniște și sănătate la ea, la Margareta ei de odinioară, la tovarășa bucuriilor ei de copil.

Și o regăsise după zece ani tot atât de fragedă, tot atât de plină de iluzii cum o lăsase. Și cum o strinsese în brațe, cu aceeași expansiune de veselie ca și odinioară! Margareta ei sveltă și subțire, albă și frumoasă în bătaia soarelui ce năvăliă prin toate ferestrele locuinței ei mari, plină de aer și belșug.

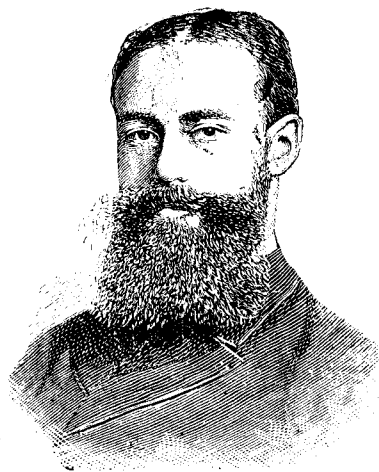
Margareta o luase de braț și o plimbase prin toate oădăile ei vaste și numai când se opriră amândouă în fața unei oglinzi mari, Irina se retrase sfioasă cerând oarecum indulgența prietinei pentru toaleta ei nu destul de potrivită în acest cadru.

Își povestiră întâi toate bucuriile. Margareta despre baluri, petreceri, despre călătorii, lumea mare și frumoasă pe care o șcicia așa de bine,

cu atâta sete și înțelegere gustând ceea ce se numește viață.

Irina despre cei trei dolofani ai ei.

Cum învață la școală toți trei. Cât sunt de deștepti și frumoși. Și arată Margaretei fotografiile lor, pe

HERMANN SUDERMANN.

carî le adusesse. Apoi iarăş se îmbrăţişară şi se opriră în faţa oglinzii.

— Dar tu eşti slăbită . . . De ce te laşi aşă ? Uite cum ți s'au subțiat brațele și obrăjii tei roșii, cum s'au ofilit . . . Nu te scusă, lasă că am auzit eu, întotdeauna te lași la urmă . . . La masă mânânci remășițele și rochiile îți faci tot la cinci ani. E prostie, îți spun eu. Crezi că-ți mulțumește cineva ?

Irina simte și acum pe fața ei zîmbetul crispat sub care se siliă să ascundă tot ce-î chinuie în clipa aceea sufletul, stăpânindu-se să nu isbucnească în lacrimi. Vedea par că mișcarea stângace cu care își ascunsese la spate mâinile roșii și aspre ca să nu le mai vadă Margareta și pe acele.

Însedar dar cerșise iertare cu ochii ei rugători.

Trecu și ea . . . Trecu și Margareta, veselia tineretei, albă și trandafirie ca regina unei splendide și luminoase feerii.

— Cerșetoare . . . Da. S'a rostit cuvântul pentru care a suferit în viață atâta de mult. Nicî odată n'a pretins, n'a cerut ca altele; totdeauna s'a rugat, a implorat, a cerșit . . .

Singură s'a pus în jug. De câte ori norocul n'o fi trecut și pe lângă ea șuerând din aripă ca o pasăre sglobie. Dar ea nu s'a repezit să pună mâna pe el. Cum l-ar fi oprit din sbor când alții îl așteptau cu nerăbdare ?

Alții . . . alții . . . ea nicî odată nu se gândise la sine.

Acasă, la părinți, când fusese vorba de împărțit averea între frați, numai ea singură a fugit din mijlocul gălăgiei și s'a ascuns prin locuri pustii, să nu vadă, să nu audă nimic.

Și numai într'un târziu, după ce a fost măritată și nevoile au început să bată cu asprime la ușa ei, s'a hotărât în sfârșit să cerșească și ea ce eră al ei.

Negreșit că nu i s'a dat nicî pe departe cât i se convenia. Bărbatul o muștră pentru aceasta și ea ca să-l împace, își da toată tinerețea, toată puterea, tot sufletul.

Nu eră destul. Nevoile creșeauă zilnic. Trei copii ! Da . . . Bucuria, fericirea ei toată.

Dar dacă el nu putea, n'avea de unde să-î ierte atâta fericire. Cine eră de vină ? Tot ea.

Putea să fie mai pricepută, să fi făcut ca multe dintre prietenele ei carî n'au copii și rămân tot svelte și frumoase, elegante și mândre cu capul ridicat în ochii bărbatului înamorat de ele.

Ea stă în fața lui umilită și slabă în capotul ei subțire și tocit cerșindu-î zilnic indulgență, pentru masa nu destul de bună, pentru casa nu destul de caldă și luminoasă, pentru lipsa vre-unei haine și alte mici nemulțămiri carî posomoresc viața lui.

. . . Dar iată că se zărește deja orașul innecat în ceața amurgului, în fumul coșurilor, în haosul mistuitor atâtor vieți.

E Marea sirenelor . . . E câmpul de luptă unde cei tari trăesc în imbelșugare, iar cei slabi își întind mâinile tremurătoare după fărîmături . . .

Irina s'a ridicat în picioare.

Acolo . . . Da, inima i se bate cu putere.

L-a și zărit. E aci pe peron. În clipa următoare îl va pute strînge la piept. La pieptul lui cald, puternic, sănătos . . . Va privi în fața lui, în ochii lui, carî îi lipsiseră aşă de mult . . .

— Să stai atâta ! cine a mai vădut ! Acasă co-

piiî me înnebuniau. Nicî odată n'am să te mai las nicăiri, să șciî.

Se așează în birje unul lângă altul, ea abia cuțezând să respire de frică să nu-l supere, el preocupat și rece, negrîind tot drumul nicî o vorbă.

Și numai într'un târziu, când copiii adorm, conținând în sfârșit întrebările stăruitoare: mie ce mi-ai adus ? Irina se apropie încet de dînsul.

Fața ei palidă se colorează, ochii ei mari vorbesc elocvent, luminoși, pe când frumușel îi ridică pîrul de pe frunte și-l întrebă rugător, cerșind :

— Ți-a fost dor de mine ? . . .

CONSTANȚA HODOȘ.

B u j o r .

I

— *Mai că ! Nu mai pot ! . .*

Mări aș trece-annot,

Piscuri aș urcă,

Pe ghimpt aș călca,

Drum cât lumea lung,

Numai să-mi ajung

Visul ! . . Care vis ?

Nu șciî. Ce-mi e scris ?

S'a-nchis cartea. Unde ?

Dorul nu-mi răspunde.

Unde-o vrea . . . departe.

Dar ved că n'am parte :

Bate vînt de moarte

Și-l las să me poarte.

Lacrămi nu-ți mai stoarce.

De nu m'-oi întoarce

Pân' la primăvară,

Să pornești prin țară

Și, din sat în sat,

Să-ntrebî de-am lăsat

Vr'un semn, ca să șciî

În cotro să viî.

Mai că ! Jalea-ți curmă,

O să-mi dai de urmă.

Iar când m'-eî găsi,

De ghiță de-oî fi,

Mai că, să me-ngropî

Între patru plopi.

II

Diava se mărește ;

Vișinu-nflorește ;

Plugul e-n ogoare ?

Razele de soare

Muguriî desfac ?

Pasărilor-și fac

Cuiburi în copac ;

Munții-n toată țara

Îți topesc povara . . .

*Uite primăvara !
Iar pe drum răpos
Vine-'ncet, pe jos,
Stând din loc în loc
Și oftând cu foc,
O bătrână vine,
D'abiă se mai ține.
S'a-'mplinit o lună,
Decând, ca nebună,
Casa și-a lăsat
Și din sat în sat,
Caută-'ntrebând :*
*„N'ați vădut trecând
„Pe Bujor al meu,
„Puț voinic de leu,
„Cu inima goală,
„Istovit de-o boală,
„Rea ca nebunia, —
„Dragostea, pustia ?“
Și tăcea câmpia.
Nimeni nu șcica,
Nimeni nu-î spunea.
Atunci, iar porniă
Măsurând mereu
Drumul lung și greu, —
Până ce, pribeagă,
Țara-aproape-'ntreagă
A cutreerat
Și de el n'a dat.*

*Toceai peste șease
Luni de când plecase,
L-a găsit p'un munte,
Mort, c'o rană-n frunte.
Par' că adormise,
Mângăiat de vise.
Îl scăldase-atât
Sânge curs, încât
Împregiurul lui
Nu puteai să puț
Nici un vârf de ac :
Se făcuse lac, —
Lac adânc de sânge !
Maică, nu-l mai glânce !
Sânge de voinic,
Lume de nimic !
Sângele lui stropi, —
Maică, să-l îngropi
Între patru plopi !*

III

*D'atunci, în toți aniș,
Când, spre munți, ciobaniș
Urcă, — ved în locul,
Unde nenorocul*

*Pe voinic l-a dus
Și sfârșit i-a pus, —
Ved în iarba verde,
Ce sub pomi se pierde,
Niște roșii flori . . .
Ce sânt ? . . Sânt bujori.*

HARALAMB G. LECCA.

Academia Română.

Raport general asupra lucrărilor comisiunii premiilor anuale Năsturel-Herescu, Eliade-Rădulescu și Adamachi pe anul 1899 de dl dr. Gr. G. Tocilescu.

(Urmare.)

2. Gârbea (G. O.), „Iov“, poemă dramatică în versuri ritmice, 1 vol. în 4° mare, pp. 122, cu numeroase ilustrațiuni și cu un apendice deosebit intitulat „Tilcu lui Iov sau expunere analitică a poemei cu același nume“, a format obiectul unui raport al dluș A. D. Xenopol. Dsa recunoașce că „fără îndoială este o laudabilă întreprindere aceea de a se traduce în româneșce cap-de-operele literaturilor străine și s'a făcut până acum mai multe încercări în această privire. Lucrări de mare valoare în deosebitele literaturii sânt inse numeroase, și fiind că este cu neputință, cel puțin acum la început, să le prefacem pe toate în româneșce, ar trebui să alegem pe cele mai potrivite, pe acele cari conțin în ele reproducerea simțemintelor și a principiilor celor „mai universale omeneșci, încheată în formele cele mai fermecătoare“. Din acest punct de vedere, stimatul nostru coleg găseșce că „osteneala și talentul dluș Gârbea în redarea în versuri a poemei evreeșci a lui Iov, — osteneală și talent destul de însemnate, — meritaș să fie puse în slujba unei alte lucrări“, de oare ce „poemul lui Iov, product al spiritului evreesc, se întemeiază pe concepțiunea acestui popor despre lume și Dumneșeu, concepțiune cu totul inferioară ca valoare morală“, „concepțiune monstruoasă, deprimătoare și imorală, cel puțin pentru noi, a a căroră conșciință a fost limpediță prin morala înaltă și adevărat omenească a creștinismului“.

Mai departe, eminentul nostru coleg adaoge : „Dumneșeu Evreilor nu este un Dumneșeu moral; este Dumneșeu puterii și al reușitei. Tot ce poate face este îndreptățit. Iată o concepțiune fără îndoială periculoasă de răspândit în lumea noastră prin glasul fermecător al poeziei. Nu șcim cum va fi intrupată gândirea poemei în limba ebraică, precum nu șcim după cine a prelucrat dl Gârbea versurile dsale. Nu i se poate tăgădui o măestrie în redarea cugetărilor, o limbă bogată, curată și frumoasă, versuri corecte (cu foarte puține excepțiuni) și avânt poetic. Ca intrupare de cugetări, prelucrarea lui Iov este fără îndoială meritorie; nu șciū inse dacă această însușire singură poate să merite a i se incuviință premiul. Eū cred că trebuie judecată lucrarea care nu este originală, ci o traducere, nu o prelucrare, în legătură cu originalul produs, și că bunăoară va fi greu ca Academia să premieze chiar cea mai minunată traducere a Decameronului lui Boccaccio sau a poveștilor (Les contes) lui Lafontaine.

„Când e vorba de o traducere a unei opere străine, premiarea ei poate fi respinsă din doue motive: sau că, originalul fiind bun, traducerea e rea; sau că, traducerea fiind bună, originalul e reū“.

Concluziunea ar fi fost că ne găsim în cazul al doilea; înse dl Xenopol, „având în vedere frumusețea neasemănată a prelucrării românești, este de părere a se da dlui Gârbea o incurajare*.

Majoritatea comisiei înse nu a împărțit chipul de vedere al colegului nostru.

Nu există popor cu o literatură mai înaintată, care să nu poseadă în limba lui cartea lui Iov; această carte a deșteptat în toți timpii admirațiune și entuziasm, care a făcut să i se deacearnă titlu de *sacra*; ea a fost considerată de învățații cei mai competenți ca idealul unui poem semitic, ca produsul cel mai nobil al anticului geniū al Evreilor, ca o carte admirabilă, un cap-de-operă, sublima expresiune a protestațiunii ce omul moral înalță la cer în toți timpii și în toate locurile în lupta lui contra unei forțe ce nu o vede și căreia când se supune, când se împotrivesce, când o laudă, când o blestemă, când îi admiră perfecțiunea, când o ceartă pentru lacunele operei sale! Dar în cele din urmă e silit a-și acoperi fața înaintea problemului înfinit, a impenetrabilei enigne a universului.

„Iată, țice Lamartine (Cours familier de Littérature), după noi, cel mai sublim monument literar, nu numai al spiritului omenesc, nu numai al limbilor scrise, nu numai al filosofiei și al poeziei, dar cel mai sublim monument al sufletului omenesc. Iată marea dramă večnică cu trei actori, care resumă totul; dar ce actori! Dumnezeu, omul și destinul! Nu stăm la îndoială a țice că, dacă speția omenescă ar trebui să dispară întreagă de pe pământ (ceea ce este posibil), ca să facă loc pe acest mic glob unei rase mai perfecte și mai inteligente, și că n'ar trebui să scape din acest cataclism decât o singură operă a omului, apoi atunci de sigur poemul lui Iov ar trebui scăpat cu preferință din naufragiū său din incendiū. Ar fi destul singur el, ca să serve drept epitaful omenirii moarte și să nemurească pentru totdeauna geniul omenesc înaintea posterității necunoscute*.

Cartea lui Iov a produs, de un secol încoace, o bibliotecă întreagă de disertațiuni, începând cu Schultens, Reiske, Rosenmüller, Schärer, Umbreit, Lee, Stielckel, Ewald, Arnheim, Hirtzel, Hahn, Schlottman, Cahen, și sfârșind cu Ernest Renan, maestrul traducător al poemului.

Nu este curs de limba și literatura ebraică, care să nu se ocupe de vârsta și de caracterul cărții lui Iov și să nu-i plătească tributul de admirațiune. Și ceea ce trebuie să accentuăm, criticii Vechiului Testament au ajuns la concluziunea împreună cu Renan că: acest poem ocupă în literatura ebraică o pozițiune destul de izolată. Personagiile cari figurează într'ensul nu sânt Evrei; locul scenei e afară din Palestina; cultul ce vedem într'ensul practicându-se este cultul epocii patriarhale: Iov este preotul familiei sale, are rituri proprii ale lui, cari nu se leagă de nici unul din usurile particulare ale religiunii lui Israel; nici o aluziune nu se face la deprinderile mosaice, nici la credințele particulare ale Evreilor. Această reunire de împregiurări a dat loc unei păreri de mult timp răspândită, ne spune dl Renan, și adoptată de criticii abili, după care cartea lui Iov n'ar fi de origine ebraică. Dl Renan o atribuie marelui școale de filosofie parabolistă, unul din titlurile de glorie ale rasei semitice. „De și scrisă de un Evreu, dar ea ne prezintă un mod de speculațiune care nu eră propriū Palestinei, ea răsufală un parfum al vieții nomade și arată o mare lărgime de spirit și o mare libertate religioasă, ce contrastență

cu mosaismul rigid, cu devoțiunea și patriotismul exaltate ale scrierilor posterioare captivității Babilonului. Este un înțelept necunoscut, ce trăia prin secolul al VIII-lea înainte de Christ și care, rămas credincios ȓilelor bētrâne, scrise pentru omenire această dispută sublimă, în care suferința și îndoelile tuturor vērștelor aveau să-și găsească o expresiune așa de elocinte*.

Dacă dar în principiū traducerea în românește a cărții lui Iov nu este a priori o greșală, necum un pericicol pentru moralitatea publică; dacă faptul că Iahve, Dumnezeuul unei religiuni curat naționale și diferit de Dumnezeuul cel universal al religiunii creștine, nu trebuie să ne împedice a redă pe limba noastră, sub o formă nouă și fermecătoare, ceea ce bētrânii noștri traducători ai textelor biblice nu s'au sfiit și n'au socotit ca imoral s'o facă, atunci nu ne rămâne decât de a vedé întru cât dl Gârbea a isbutit în traducerea dsale.

Și în aceasta, toți membrii comisiei, împreună cu dl Xenopol, sânt în deplin acord a recunoaște: „frumusețea neasemănată a prelucrării românești“, limba bogată, curată și frumoasă“, „corectitudinea versurilor“, în scurt calitățile toate formale, așa greu de găsit în traducerea operelor geniului antic al popoarelor clasice, cu deosebire a operelor poetice ale Evreilor.

Traducerea acestora ofere greutăți particulare. Se știe că metrica poeziei ebraice constă numai într'un fel de *rimă a cugetărilor*. Traducătorul cată să reproducă această rimă așa cum o posedă și originalul. Ritmul apoi se reduce la tăietura simetrică a membrilor frazei; reuși-va traducătorul ca să păstreze pe cât posibil acest paralelism, să ne facă a resimți măcar ceva din cadența sonoră a originalului ebraic, este tot ce-I putem cere.

Ei bine, dl Gârbea a realizat, în marginile puținței, și pe una și pe alta, fără a se depărta de geniul limbei române, fără a avé recurs la idiotisme sau la nesocotirea rgulelor gramaticale.

Și întru aceasta să-mi dați voie a cită cuvintele dlui Ernest Renan, din prefața operei sale: Le livre de Job, cari se aplică minunat în cazul de față:

„Orî ce traducțiune este esențialmente imperfectă, fiind că este rezultatul unui compromis între doué obligațiuni contrarii, de o parte obligațiunea de a fi cât se poate de literal, pe de alta obligațiunea de a fi francez. Dar din aceste doué obligațiuni este una care nu admite termin mediū, este cea de a doua. Datoria traducătorului nu este îndeplinită, decât atunci când a redat cugetarea originalului seū printr'o frasă franțuzească desevêșit corectă. Dacă opera ce el traduce este foarte depărtată de obiceiurile spiritului nostru, este inevitabil ca traducerea lui să ofere, cu toate simlințele ce și-a dat, trăsături ciudate, întorsături puțin potrivite gustului nostru, particularități cari cer explicațiune; dar ceea ce-i este cu totul oprit, este o greșală contră regulilor obligatoriilor ale limbei... Mi-ar fi fost mai ușor să fiū *literal*; dar așa fi fost oare în realitate *fidel*, dacă, traducend o operă admirabilă, așa fi îndreptățit această întrebare ce foarte adesea și-o adresează cineva cetind vechile versiuni ale cărților ebraice: Cum se face oare că atuurul acestei cărți așa de frumoasă să fie lipsit de simțul comun?*

Tocmai aceasta s'a silit și dl Gârbea, a se apropiă de idealul unei bune traducerii; dsa nu s'a marginit a decalcă originalul, a suprapune cuvânt peste cuvânt, fără a se îngriji dacă versiunea sa este tot așa de obscură ca și originalul, și să lase pe cetitor singur a găsi înțelesul frazei traduse.

M I G N O N .

Spre a ne încredința de superioritatea traducerii ce ne preocupă, ar trebui să o comparăm cu Biblia lui Greceanu, tipărită sub Șerban-Vodă Cantacuzino, sau a lui Bob, imprimată în Transilvania, spre a învedera cât de înapoiată ca formă, cât de obscură și adesea trivială este înfățișarea acestor texturi.

E de ajuns o confruntare, de ex. a capitolelor IX, XII—XVI, XXI—XXII, XXVI—XXXI din Iov. Ai crede că este cu totul altă carte. Obscuritatea de idei și de cuvinte, stilul confus, limba greoaie și neînțeleasă au dispărut, pentru a ne da posibilitatea să cetim, în versuri ritmice curgătoare și ușoare, cartea lui Iov în limba română, mai bine chiar decât în admirabila traducere a lui Renan.

Spre a ne convinge de aceasta, n'am avé decât să comparăm bunăoară pag. 13 Gârbea, cu pag. 11 Renan:

Să piară ziua 'n care mai cunoscu lumina,
Să piară și cea noapte când omul s'a născut!
Să se prefacă ziua în negru întunec,
Să n'o mai cerceteze nici Dumnezeu din ceruri,
Nici soarele asupra-i să nu mai strălucească!
Să fie d'ați nainte posomorită, neagră;
S'o potopească norii și frica 'ntunecimii
S'o umple de flori!

Iar noaptea să ajungă de spaimă și de groază,
Să nu o mai cuprindă nici anul între zile,
Nici lunile 'ntre ele să n'o mai socotească!
Să fie stearpă-a noapte : să-î piară veselia,
Să n'aibă bucurii!

Périsse le jour où je suis né,
Et la nuit qui a dit : Un homme est conçu.
Que ce jour se change en ténèbres,
Que Dieu ne l'éclaire pas d'en haut,
Que la lumière ne brille pas sur lui !
Que les ténèbres et l'ombre le revendiquent,
Q'une nuée pesante le couvre,
Q'une éclipse le remplisse d'épouvante !
Que cette nuit soit la proie d'une sombre horreur,
Qu'elle ne compte pas dans le calcul de l'année,
Qu'elle n'entre pas dans la supputation des mois !
Que cette nuit soit stérile.
Qu'on n'y entende pas de cris d'allégresse !

De asemenea Gârbea, p. 36 :

— Ce făr'de legi făcut-am și câte sunt la număr?
Ce nedreptăți și cari-s, în toate-a mele fapte? . .
De ce ți-e frică, spune, de ce te-ascunzi de mine.
Orî ai vădut în mine, nimicul, un dușman! . .
Ce! vrei să sperii frunza de vânturi abătută,
P'un fir, vrei tu, de iarbă să-l calce-al tei picior? . .
De nu-î așa, n'ai stringe mereu dovezi asupra-mi,
N'ai cântări într'una greșala-mi cât de mică
De când eram în fașă, de când eram eu lud;
Nu mi-ai ținé, o Doamne, picioarele 'n cătușe,
N'ai îngrădi tu astfel p'un om nenorocit,
Ce-î măcinat ca lemnul, cădut în putrejune,
Ca haîna ce e roasă de vreme și de vermi!

Renan, p. 55 :

Dis-moi le nombre de mes crimes ?
Fais-moi connaitre mes iniquités ?

Pourquoi cacher ainsi ton visage ?
Pourquoi me traiter comme ton ennemi ?
Veux-tu donc effrayer une feuille chassée par la vent ?
Veux-tu poursuivre une paille desséchée,
Pour que tu écrives contre moi des sentences amères,
Pour que tu m'imputes les péchés de mon enfance,
Pour que tu places mes pieds dans les ceps,
Que tu épies toutes mes démarches,
Que tu traces un fossé autour d'un infortuné,
Consumé comme un bois pourri,
Comme un vêtement que rongent les vers ?

Traducătorul român nu s'a ținut pretutindenea de versiunea renană, orî cât de esactă este aceasta din punctul de vedere exegetic, ci a luat ca basă și a respectat versiunea ortodoxă, servindu-se de versiunile Vulgatei, numai spre a spicuî ceea ce i s'a părut că ar pute să contribuie la însuflețirea traducerii sale. Comisiunea numită de Sf. Sinod cu cercetarea traducerii a recunoscut (Desbaterile Sf. Sinod, an. XXII. p. 107) că autorul a păstrat neschimbat cuprinsul și înțelesul textului original și că este o operă laborioasă și plină de merit.

În fine, vom spune că nu mai puțin de doue-deci și trei de ani de muncă și cercetări dl Gârbea a pus ca să înzestreze literatura română cu această poemă a omului — Iov, fără păreche în literaturile popoarelor moderne și isvor pururea de emoțiuni adânci și de mângâiere a omului cugetător, ca și a celui sărac și în suferință.

Pentru aceste motive, comisiunea, în majoritate de 5 contra 1, vine să propună la premiare traducerea Iov a dlui Gârbea.

3. Tot așa face și pentru „Gânduri și vise“, colecțiune de versuri scrise de tinerul Aromân dl George Murnu, 1 vol. în 16°, pp. 161, asupra căreia avem raportul favorabil al dlui V. A. Urechia, care ne spune că: „lucrarea junelui poet merită toată atențiunea noastră și ca fond și ca formă. În zilele acestea de abject realism și naturalism, îți face o adevărată plăcere cetirea versurilor *castigate* ale dlui Murnu. Ca formă, versurile autorului sunt mai peste tot corecte, curgătoare, de un ritm foarte plăcut“.

(Va urmă.)

Cugetări.

Oamenii fără judecată, judecă mai mult faptele altora.

*

Sunt oameni cari se pricep, chiar când nu e vânt, să întoarcă mantaua după cum bate vântul.

*

În amor sperii, în căsătorie te temi de multe.

*

Suvenirul este o rază de soare, care strălucește cu atât mai mult, cu cât ne înconjoară mai multă umbră.

*

Oamenii inteligenții își corectează greșelile; proștii înse și le mărturisesc.

*

Nimeni nu e mai fericit decât acela care nu cunoaște dorințe.

*

Totul se iartă aceluia care nu-ș iartă șie-ș nimic.

Loreley.*

(După H. Heine.)

*Nu știu, oare ce îmi este,
Că așa mîhnit eu sînt;
Din vechi timpuri o poveste
Mie nu-mi ese din gând.*

*E răcoare și 'nserează,
Rinul curge 'ncetîșor;
Culmea 'naltă șintează
În lumina țorilor.*

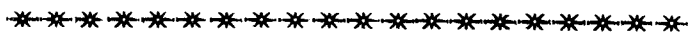
*Sus pe vîrf șede-o fecioară,
Chici de aur împletind,
C'o privire lucitoare
Ca un soare strălucind.*

*Și cu pepteni d'aur prinde
Cîntînd dulce, pîrul se;,
Melodia sa aprinde
Dor adînc în peptul meü.*

*Și pescaru 'n luntrea mică
E cuprins de jalnic dor
De bulboacă n'are frică
Sus priveșce cu amor.*

*Ved că valul o se 'nece
Pe pescarul încîntat;
Lorelai în unda rece
Cu-al seü cânt l-a afundat.*

N. SCHELETTI.

Astronomia și fotografia.

În timpii din urmă, astronomia a câștigat în ajutorul ei un factor de toată însemnătatea, aceasta e fotografia.

Partea activă ce o are fotografia în lucrările astronomice se vede din faptul că astăzi întrebuițarea clișeurilor înlocuește — întru câțva — hărțile. Afară de aceasta, exactitatea cu care se capătă părțile fotografiate — ori cari ar fi pe cer — face ca însemnătatea să i se mărească și mai mult.

Placa fotografică îi foarte perceptibilă, chiar pentru cele mai mici amănunțimi, lucru știut; dacă se reușia ca prin ajutorul ei să se poată lua imaginii din planetele apropiate, și dacă s'ar fi putut întrebuițată, saü aplică la observatoare, atunci una din greutăți era învinsă.

Și 'n adevăr, încercările au ajuns să biruie greul,

* În nr. 21 al „Familiei“ s'a dîs, că poesia „Loreley“ a lui Heine a fost tradusă în românește de trei ênși. Un cetitor al revistei noastre ne-a făcut atenți, că mai există o traducere, de Scheletti, publicată pentru prima-ooră în „Convorbiri Literare“ și reproducă de acolo în „Albina Pindului“, la 1862 nr. 12, a regretatului Gr. H. Grandea. Ca publicul nostru să cunoască toate traducerile acestei poesii, reproducem aici și a dlui Scheletti.

Red

în folosul științei. Plăcile fotografice s'au pus în aplicare, și ele deveniră un element foarte trebuitor pentru amănunțimile cereșci.

Așă fotografiarea circurilor lunare, a petelor solare și a cerului, a solului lui Marte ș. a. sînt niște execuții fericite. Ele au înlesnit științei un drum mai drept către realitate.

Fotografia a dat naștere în astronomie unei ramuri, de altfel, foarte puțin dezvoltată, astronomia fizică. Această parte, care a luat un avînt mare mai cu seamă prin lucrările neobosite ale dlor Charlois și Wolf, are importanța ei netăgăduită; de și astăzi nu se lucrează decît cu razele spectrului vizibil și ultraviolet, prin ajutorul fotografiei.

Progresul îi necurmat, țilnic alte născociri, alte instrumente; și progresul astronomic găzduit de știință prin născociri și aplicări folositoare, ne dă cheia viitorului.

Astronomia e știința viitoareii lumii, și ea pare a fi menită să deslege probleme, pe cari întreaga filosofie metafizică nu le-a dus la un sfîrșit bun.

Aplicarea fotografiei în astronomie, e un progres. Țilnic citim rezultatele căpătate în astronomia fizică și țilnic se spulberă teorii, cari pîn' acum păreaü sta-tornice.

Așă, de curînd dnii Loewy și Puiseux au dat la iveală sfîrșitul cercetărilor făcute asupra coajei lunare, prin ajutorul fotografiei, noile cercetări sînt de-o însemnătate mare pentru astronomie, mai ales că teoriile iaü un nou drum. De unde credința că suprafața lumii eră prinsă 'ntr'o nemișcare veșnică, ađi rezultatele fotografice arată că se deosibesc în depunerii de vreme 'ndelungată, o strecurare de epoci geologice.

„Mările“ lunare, cari pînă acum se credeau că sînt albiile unor mări vechi, ađi par să aibă o altă explicare dată de cei doi astronomi, cari în lucrarea prezentată la Academia științelor, desvêluie felul de formațiune a coajei lunare. Ei ajung la încheierea că „mările“ sînt pricinuite de materiile vulcanice, cari schimbă coaja lunii.

Înse, dacă plăcile fotografice sînt pe cale de-a grăbi evoluția cunoștinței fizice a corpurilor cereșci, tot mai rămâne o piedică, ce ne-ar păre fără însemnătate, dar care influențează foarte mult în fotografie, o piedică, foarte greü de 'nlăturat, atmosfera. Ea e un clenciü, pentru rezultatele obținute de plăci, e un vîl care lasă numai întrezărirea realității; fără ea poate s'ar căpătă clișee mult mai perfecte, și cu mai multă precisiune.

Cu toate astea, fotografiarea cerului, ne-apare așă de ciudată, așă de complexă, că rămîni uimit față de-un colos de stele nenumărate. Ori câtă piedică ar fi fost atmosfera, când privești la clișeul impiestrițat de sutimi de milioane de puncte, atunci recunoști cu ce pas mare 'naintează astronomia.

Placa fotografică fiind sensibilă, poate prinde și stele care nu se zăresc decît cu instrumente măritoare; ea zugrăveșce tot ce-i pus în direcția către care-i îndreptată. Probabil că se vor găsi o mulțime de planete cari nu se cunosc în familia solară.

Înse mersul nu-i sfîrșit. Noue drumuri către cunoașcere se găsesc în fie ce ții, și astronomia fizică își croieșce o slăpănire tot mai largă în știință.

D.

SALON.

„Din curiositate!“

— Gânduri risipite. —

Altul — poate! Eă inse, verze de m'ați tăia, nu v'aș puté spune ecuivalentul cuvântului „curiositate“ în graiul poporului nostru țeran. M'am transpus în toate situațiile sufletești posibile ale unui țeran și în-trebându-me, în graiul lui, nu mi-am putut răspunde decât: „E ca o muiere, vrea să șcie toate!“

„Curiositate“! Ce pornire sufletească poate fi aceasta? Așă mi se pare, că forma adiectivală (curios) indică încâtva asupra noțiunii năbădăioase a cuvântului. Din punct de vedere psihologic „curiositatea“ este o pornire sufletească pentru sacrificarea unei inchipuirii nedesluite, inchipuire sugerată într'un moment de inconștiență. Se deosebește de sentimentul dorinței, întru cât acela e legitim, nobil, condiționează progresul și mai totdeauna realizarea țintei sale este bună și folositoare, pe când „curiositatea“ este mai mult un imbold, o pasiune, care tinde la satisfacerea unei plăceri momentane, fie spirituală, fie materială, fără considerare dacă aceea este frumoasă, bună sau folositoare.

Sufletul femeii este fatal stăpănit de aceasta pornire. Nu șciū dacă celelalte însușiri sufletești de la început i s'aū dat, constat inse, că „curiositatea“ a venit deodată cu femeia pe lume. Fericirea desăvârșită, bunătatea fără sfârșit, eră soartea neamului omnesc; a trebuit să vină femeia (Eva), ca „din curiositate“ să aducă în lume păcatul, durerea și chinul și grija. Și mithul ciudat întocmai ne spune, cum Joie, cel aprins de mânia în lume trimite pe Pandora, cea nesațioasă de a ispitii toate, care „din curiositate“ desface a lui Epimeteu vrăjita cutie și „deodată scapără dintr'ensă cu grămada, ca niște iesme pocite, certurile și bătăile, nevoile și boalele, hojiile și turburările, grijile și necasurile toate“! (Odobescu: Basme mitologice.)

Și de atunci până ați câte inimii sdrobite, căți creeri sdruncinați „din curiositate“! Dar cin' să le înșire pe toate.

Tot ce în mintea poporului după experință de veacuri se cristalizează și se enunță din parte-i ca maximă, trebuie să privim de adevăr absolut!

„Vrea să șcie toate, ca o muiere“!

Vine apoi poetul și sigilează adevărul acesta cu:

„Ce-ți pasă ție chip de lut,
De voi fi Eă sau altul . . .“

cu care tu me schimbă „din curiositate“!

Dar . . . oprește-te minte pribeagă! Ori cât de risipite făr sunt gândurile, eu unul n'am voit să ating aceste coarde sinistre cu cânt de durere!

Alta me doare pe mine!

De trei luni și mai bine aceste doué cuvinte: „din curiositate“ staū să me scoată din lume afară! Se țin, ca umbra de mine, ca scaiul de oaie, și-mi fură odihna și pace nu am, ca criminalul mâncat de oroarea fărădelegilor sale! Par' că nu-i abundă!

Am cercat în sute de chipuri să alung din minte-mi aceste coldane cuvinte și să-mi prăvălesc gândurile într'o ogașie a judecării mai clară, dar zădarnică muncă. De multe ori necaz de moarte me prinde și-mi vine să dau cu capul de zid, să-mi sară toți creierii din cumpăna judecării piezișe. Căci cine să pună cursului lumei zăgaz, sau alvia lui cine-i în stare s'o 'ndrepte?! O minte nebună, ce umblă a jale!

— „Ei și ce ții pasă? Dacă își minte credința călcând jurământul, doar' singură-și smulge de pe frunte cununa divinității. N'ai soție și n'ai casă, ce-ți pasă“?

— N'am soție și n'am casă? E drept că n'am, dar pot avé, și-aș vré să am! Dar pot și pân' atunci avé! Ce pot avé? A căđut din cer o stea, și m'am îndrăgit de ea.

Pricina e, că chip de femeie pe pământ a luat și tare mi-e teamă să nu lumineze vre-odată un cer străin așă numai „din curiositate“!

Uit' așă din bun senin aceste doué cuvinte điuanoaptea nu-mi dau pace. — Apoi nu șciū ce are cu min' și Luna! De cum me pun în pat, se așeală pe crucea ferestrii, ca cucuveica de moarte cobitoare. Și Luna e mare hoată; Ea nu șcie decât una: pe copii să-i îndrăgească, pe cei dragi să-i învrăjbească! De ce nu-ș vede de drum pe 'ntinsul albastru, de ce cochetază c'un biet de sihastru? În minte-mi aduce pe sora ei „steaua“ și într'una-mi șoptește, că Ea „din curiositate“ tocmai acuma cu altul vorbește . . .

E noapte târziū și capul mi-e greū, iar genele-mi tremură 'ntr'una, . . se 'nchid, și-abia ca prin sită mai vđ câte-odată a nopții regină de geam răzimată. Noapte bună, dragă Lună! . . „din curiositate“ se poate . . !

— Aicea în codru e sfântă iubirea. În huceag de alun cu sofă de muschiū, ce dulce ne-a fi acum întelnirea. Veselă vino vedenie dragă. Iato! Incet cum pășește par' că aleargă. Ca codrul în viscol pėru-i buclăș plutește în unde pe spate lăsat. Arcul vrăjit îl poartă pe brațul ei drept și svêrle săgeții fără milă din flori de la piept. Crângul își pleacă capul voios, Diana o crede, trimisă de sus. Țintă Ea vine la tufa de-alun, și când e aproape, ca din pământ în cale-i răsare: un june călare! O roagă de ceva, rămâne ea mută; drumețul se pleacă, Diana-! sărută! . . Cerule blând, ce nu rabđi tradarea, adună-ți, te rog, puterile toate și cu un fulger trimite-i tu moarte. Urlet de leū prin codru străbate, din munte în munte răsună echoul iubirii 'nșelate. — „Să-ți dai socoteală“, și Ea-și întinde spre minemânile cruce jurându-mi iubire, cerându-și iertare.

. . . „L-am sărutat numai „din curiositate“. Iertată să fii, dar unde-i infamul? Ca la un pui de năpărcă gâtul să-i frâng, a vieții din urmă scânteie să-i sting! Am să-l scot din fundul pământului, și-apoi de viu să-l arunc în ochiū de mare mugind sau în craterul unui vulcan clocotind! Infamul! Mânia me poartă pe-aripi de gând; de-odată ajung într'o desime de șneapăn, me încure la picioare și cad la pământ . . !

— „Din curiositate“! Vis sau realitate? Dinaintea patului pe parchet! Realitate mai crudă ca asta, unde vre! Daū să me șterg la ochi, când colo hoțomana de Lună tot pe crucea ferestrii. Și cum se sbătea cu putere în lumina ei de jăratec, părea că ride cu hohot de mine! Să-i fie de bine! Eă mi-am adus în ordine „huceagul“ cu sofă de — paie și acoperindu-o cu totul am repetat într'uma: Vis sau realitate? Vis a fost, dar „din curiositate“ poate fi și realitate.

Duțu.

Ilustrațiile noastre.

Hermann Sudermann. De odată cu deschiderea stagiunii teatrale, am vorbit în nr. trecut despre Mounet-Sully și Eleonora Duse, represintând primul arta teatrală franceză, a doua cea italiană. De asta dată ne întoarcem la scena germană și dăm în capul revistei noastre portretul unui autor dramatic german, Hermann Sudermann, autorul despre care începem să vorbim, este unul din cei mai renumiți dramaturgi germani moderni, abia trecut de patru-deci de ani și deja cunoscut în toată lumea cultă, căci lucrările sale s'au tradus pretotindeni unde este cel puțin un germene de cultură. El aparține școlii realiste și în scrierile sale discută probleme sociale. Mai ales e tare în fixarea caracterelor. Din piesele sale, „Onoarea“ și „Magda“ s'au tradus și jucate și în românește în Teatrul Național din București. Afară de piese teatrale, a scris și romanuri, nuvele și alte lucrări beletristice. S'a născut la 30 septembrie 1857. A început să-și facă studiile în gimnaziul din Elbing, apoi a trecut la cursul de farmacie, mai apoi s'a înscris în școala reală, în urmă s'a dus la Königsberg și Berlin, unde a studiat istoria, filologia și literatura. Acuma trăește în Drezda, ocupându-se numai de literatură.

Mignon. Un subiect etern de inspirație pentru muzicanți și pictori. Frumoasa țigancă, un prototip al farmecului, s'a pândat în multe forme și în coloanele revistei noastre. Și totdeauna a ramas aceeaș: poetică, încântătoare, precum este și în ilustrația pe care o publicăm în nr. acesta.

LITERATURĂ.

Principiile morale și creștinești. În sesiunea generală din 1902, Academia Română va decerne și Premiul Princesa Alina Știrbei, pentru cea mai bună scriere în limba română despre: „Principiile morale și creștinești de cari trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor“. Această scriere va arăta în mod metodic legile morale cari trebuie să conducă pe om în viață și mijloacele ce trebuie întrebuințate de părinți și de crescători, pentru ca germenii cerințelor morale să fie desvoltați și întăriți treptat în inima copiilor și a tinerimii, pentru ca voința acestora să fie îndrumată cu constanță spre tot ce este bun și virtuos, precum și spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului; în fine pentru ca copiii și tinerimea să fie de timpuriu astfel conduși, ca germenii celor bune să nu fie slăbiți într'ensiul, iar germenii celor rele să nu fie opoșiți și încurajați. (Din Actul de donațiune.) Premiul este de 8.500 lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuelile de tipărirea scrierii (de minimum 30 coale de tipar garmond) în 1000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei. Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la 1 septembrie 1901.

Almanachul învățătorilor români, redactat anul trecut de dl Iosif Velcean, învățător în Recița-montană, va apăre și pentru anul viitor cu un cuprins foarte interesant și prețios. Afară de partea calendaristică, completată cu șematismele ambelor confesiuni și cu a reuniunilor învățătoresci, în partea literară va publica două portrete cu biografii: a dlor dr. D. P. Barcian și Ioan Pop Reteganul; apoi lucrări de dnl Al. Mun-

tean, Iosif Velcean, George Cătană, Ioan Scurtu, I. L. Caragiale, Petru Cipou, C. Teodor, Adrian Ungurean etc. În sfârșit, sub titlul „Școala confesională“, un regulament pentru organizarea învățământului în școlile populare, din drepturile și datoriile învățătorului, literatura noastră școlară în anul din urmă. Almanachul acesta e vrednic de sprijinit de toți învățătorii nostri.

Noū Almanach macedo-român. Dnl Petru Vulcan publicist, dr. Șunda, T. G. Dobo mare comerciant, G. Biciola profesor, C. Naum student, toți originari din Macedonia, acuma locuitori în Constanța, fac apel la scriitorii și artiștii români să contribuie la compunerea unui Almanach macedo-român, care va cuprinde începutul culturii la Macedo-Români, bilanțul activității culturale și literare la Macedo-Români în cele din urmă două decenii, centre de cultură în Macedonia, geografia pitorească a orașelor, calendaristica, folkloristica macedoneană, poezii populare în dialect, societăți de cultură macedo-române, comerțul și industria artistică și casnică, divisiunea Macedo-Românilor în cele 7 triburi și alte chestiuni de interes pentru Români de acolo.

O piesă nouă. A apărut la București: „Ghica vodă, Domnul Moldovei“, piesă istorică în 3 acte de dna Sofia Nădejde.

Un volum de poezii. În curând va eși de sub tipar la București un nou volum de poezii, datorit tinerului scriitor dl Ion Costin. Volumul va purta titlul: „Ochi câprii“.

TEATRU.

Deschiderea stagiunii teatrale în București. Stagiunea Teatrului Național din București se va deschide mâne sâmbătă la 25 septembrie (7 octombrie) cu „Femeea“ dramă în 5 acte de dl B. P. Hașdău. Duminică la orele 2, primul metineu, cu prețuri scădute, când se vor represintă „Fântâna Blandusiei“ și „Sfredelul dracului“ de V. Alexandri. Marția viitoare „D'ale carnavalului“ comedie și „Năpasta“ dramă de I. L. Caragiale. Joi, „Femeea“ de Hașdău, sâmbătă 1/13 oct. „Patria“ de Sardou. Direcțiunea Teatrului Național a decis ca, între piesele jucate în stagiunea aceasta, să puie pe scenă mai multe comedii într'un act, ca *lever de rideau*. Interpretarea lor se va încredința numai actorilor tineri, ca să li se dea ocaziunea a-ș arăta și a-ș afirmă dispozițiunile scenice.

Repertoriul Teatrului Național din București. Direcțiunea Teatrului Național a afișat următorul repertoriu din care se vor alege piesele ce se vor reprezenta în stagiunea 1899—1900. — *Piese originale*: Femeea, dramă în 5 acte de dl B. P. Hașdău; Sinziana și Pepelea, legendă feerică în 5 acte de V. Alexandri; Cămătarul, comedie în două acte de dl Gr. Ventura; După despărțenie, dramă în 3 acte de dl Marian; Iorgu de la Sadagura, comedie în 3 acte de V. Alexandri; Lăpușneanu, tragedie în 5 acte de dl Iulius Roșca; Năpasta, dramă în 2 acte de dl I. L. Caragiale; Candidat și deputat, comedie într'un act de Sion; Domnița Olena, dramă în 5 acte de dl Cosmovici; Sterian pășitul, comedie în 3 acte de Pantazi Ghika; Jucătorii de cărți, piesă în 4 acte de dl Haralamb G. Lecca; Tudorache Sucitu, comedie în 5 acte de dnl Toneanu și Marinescu; O soarée la mahala, comedie în 2 acte de dl Cost. Caragiale; Ali-Baba, feerie în 5 acte de dl Mircea Demetriade; Crai de ghindă, comedie în 3 acte de dl V. Leonescu; Un apartament, comedie într'un

act de dna A. Ciupagea; D'ale carnavalului, comedie în 3 acte de dl I. L. Caragiale; Când vrea femeea, comedie în 4 acte de dl Rădulescu-Niger; Trei crai de la răsărit, comedie în 3 acte de dl B. P. Hașdău. — *Piese localizate*: Păstorița Carpaților, dramă în 5 acte de dl N. D. Popescu; Secretarul general, comedie în 3 acte de dl P. Gusty; Cinematograful, comedie în 3 acte de dl P. Gusty; Crima unei mame, dramă în 3 acte de dl Husar; Falanga jună, comedie în 4 acte de dl Suchianu. — *Piese traduse*: Regele s'amusă, dramă în 5 acte de Victor Hugo; Ludovic XI, tragedie în 5 acte în versuri de Delavigne; Cidul, tragedie în 5 acte, în versuri de Corneille; Conductor de wagons-lits, comedie în 3 acte de Bisson; Don Juan de Marana, dramă în 5 acte de Al. Dumas tatăl; Caterina de How, dramă în 5 acte de Al. Dumas tatăl; Antony, dramă în 5 acte de Al. Dumas tatăl; Egmond, dramă în 5 acte de Goethe; Judecător și frate, dramă în 5 acte de J. Barbier; Bibliotecarul, comedie în 4 acte de Mosser; Schilodul, dramă în 5 acte de Bugherol; Prisonier de stat, dramă în 6 acte de Al. Dumas tatăl; Șoricelul, comedie în 3 acte de Pailleron; Antigona, tragedie în 3 acte de Sophocle; Sapho, comedie în 5 acte de A. Daudet; Paola, comedie în 4 acte de Pinero; Breaslă veselă, dramă în 3 acte de Marco Praga; Eryniile, tragedie în 2 acte de L. de Lille; Don Carlos, tragedie în 5 acte de Schiller; Emilia Galotti, dramă în 5 acte de Lessing; Leagănuț, dramă în 3 acte de Brioux; Antonia și Cleopatra, tragedie în 5 acte de Shakespeare; Ștrengarul din Paris, comedie în 2 acte de Bavard și Wanderburg; Supliciul unei femei, dramă în 2 acte de Marc de Girardin; Moartea civilă, dramă în 5 acte de Giacometti; Nu e de glumit cu amorul, comedie în 2 acte de Alfred de Musset. Afară de sus numitele piese, direcțiunea generală a teatretor va relua și est-timp din repertoriul reprezentat în stagiunile trecute.

Representație teatrală în Lunca. Tinerimea studioasă din Lunca și giur a dat la 3 septembrie n. o producțiune declamatorică-teatrală, reprezentând comedia „O noapte furtunoasă“ de I. L. Caragiale, jucând dsoarele Agapia Cergovean, Aurelia Velicea și dnii Ioan Velicea, Isidor Mihaiu, Vasile German, Nicolae Simu și Traian Mihaiu. Dl Ioan Velicea a declamat poesia „Noi vrem pământ“ de G. Coșbuc, dsoara Agafia Cergovean a declamat „Dușmancele“ asemenea de Coșbuc.

MUSICĂ.

Dsoara Valeria Pop în Caransebeș. Dsoara Valeria Pop, elevă a conservatorului din Budapesta, mult aplaudată în concertele de la Beins și Dava, va da mâne sâmbătă la 7 octombrie n. concert în Caransebeș, cu concursul dsoarei Ana Weiss și al profesorilor Anton Sequens și Carol Schmidt.

Despărțirea dluî Dima de Sibiiu a fost plină de momente emoționătoare. Banchetul de adio, din cauza doliului pentru moartea dnei Bădilă, înrudită și cu familia dluî Dima, nu s'a ținut. Dsa ș-a luat ramas bun cu multă durere de la toate cercurile cu cari avea legături. Societatea română din Sibiiu i-a dat drept suvenir un inel cu diamante; membrii activi ai Reuniunii române de musică i-au predat un album frumos, cu o adresă semnată de toți membrii; școala civilă de fete a Asociațiunii i-au presintat un călimar

și un condei de argint cu o adresă frumoasă. Duminică dimineața dl și dna Dima au părăsit Sibiiul, spre a se strămută la Brașov.

Concert în Lipova. Învțătorii români gr. or. din protopresbiteratul Lipovei, ținând în duminica viitoare, la 8 octombrie n., adunarea generală a Reuniunii lor, vor da sara și o producțiune declamatorică-musicală, cu următorul program: 1. Cuvânt de deschidere de v.-pres. Teodor Popa inv. Chelmac. 2. „Sunt soldat“ de G. Dima, executat de corul improvisat al învățătorilor. 3. „Influența istoriei naționale asupra limbii materne“ disertație de I. Neamțu inv. în Sân-Nicolaul-mic. 4. „Adio pădure“ de Mendelssohn, executată de corul improvisat al învățătorilor. 5. „Rugămintea din urmă“ de G. Coșbuc, declamată de Iosif Popa inv. în Fibiș. 6. „Iarna vine, vara trece“ solo de Nicolae Yug învățător în Birchiș. 7. „Pentru ce am ramas flăcău bătrân“ monolog de Antoniu Popp, predat de Georgiu Tomi inv. în Cuveșci. 8. „Jidani la bătălie“ anecdotă populară de Th. Speranța, predată de Teodor Popa inv. în Chelmac. 9. „Cisla“ operetă comică de C. Porumbescu, executată de corul improvisat al învățătorilor.

Fetele casnice. Acesta e titlul unei noue compoziții musicale a dluî Timoteiu Popovici, fost profesor de musică în Brașov, iar acum la Sibiiu. Noua piesă musicală este compusă pentru trei și patru voci femeiești și a apărut în repertoriul revistei „România Musicală“ din București.

PICTURĂ.

Picturi vechi religioase. Lângă Ploesci (România) se află mănăstirea Tergușoru-Vechiu. Pe zidurile acestei mănăstiri sunt picturi religioase din secolii XIV și XV, bine conservate. Dl Gr. G. Tocilescu, președintele comisiunii monumentelor istorice, a luat hotărîrea, ca acele picturi să fie ridicate de acolo cu tencuială cu tot și așezate în muzeul de anticități din București. În acest scop a însărcinat pe cunoscutul sculptor Atanasie Constantinescu cu executarea lucrării. Dl Constantinescu a extras deja de pe zid o colecțiune de 22 bucăți și le-a dus la București. Aceste bucăți vor fi puse în ramă, și apoi așezate în muzeu.

Expoziție de arte frumoase în București. Expoziția de arte frumoase, proiectată pentru alegerea lucrărilor mai vrednice de a figură la expoziția universală din Paris, se va deschide negreșit la 20 octombrie, la Ateneul Român.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Mitropolitul Ioan Mețianu la Blaș. Getim în „Telegraful Român“, că Eminentă Sa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Mețianu, însoțit de Ilustr. Sa dl vicar arhiepiscopesc dr. Ilarion Pușcariu, a plecat cu trenul de luni dimineața la Blaș, spre a-și împlini o plăcută datorință: de-a cercetă la reședința sa pe E. S. Înalt-preasfințitul arhiepiscop și mitropolit dr. Victor Mihályi, carele l-a onorat cu înalta-i vizită încă la Arad. Din „Tribuna“ aflăm, că În. Pr. Ssa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Mețianu a fost primit la Blaș foarte cordial. Confratele se, mitropolitul Mihályi, care i-a trimis la gară trăsura de gală cu secretarul se dl dr.

Izidor Marcu, l-a întâmpinat la intrarea în curtea mitropolitană. După un scurt repaus mitropolitul Meșianu a primit apoi salutările corporațiilor din Blaș. În frunte cu rds. dn preposit capitular Ioan M. Moldovan, s'a prezentat: toți canonicii mitropolitani și asesorii consistoriali, aproape toți profesorii de teologie, avocatul archidieceșan, toți funcționarii consistoriali și ai curții mitropolitane, și mai mulți fruntași mireni ai Blașului. O bucurie sinceră se vedea pe fețele tuturor, că pot saluta în Blaș pe distinsul cap al bisericii surorii. Sara, precum aflăm din alt izvor, mitropolitul Mihălii a dat masă mare în onoarea înaltului oaspe, care apoi a doua zi s'a întors acasă la Sibiiu.

Românii greco-catolici și autonomia catolică.

Congresul autonomiei catolice se va convoca la Budapesta pe la mijlocul lui novembre. Din incidentul acesta, „Unirea” din Blaș scrie, că episcopatul român gr. c. nu poate să meargă la acel congres, fără a se pune în conflict cu dreptul public al provinciei mitropolitane, care e autonomă și independentă de orice altă biserică din Ungaria. Cu toate acestea ar fi bine ca congresul și toți factorii mai înalți ai statului să aște, că întreg clerul și poporul gr. cat. român este firm hotărât să-și apere drepturile și orice hotărâre adusă o consideră înainte neobligatoare, căreia nici o dată nu i se vor supune. Spre acest scop crede că a sosit timpul ca clerul și poporul gr. c. român să se întrunească de nou în o conferință spre a lua poziție în fața pericolului. „Gazeta Trans.” nu e mulțumită cu propunerea asta, ci cere convocarea unui sinod mixt al provinciei mitropolitane gr. cat.

Sfințirea internatului gr. or. român din Beiuș s'a făcut în duminica trecută. Actul solemn a fost îndeplinit de Pr. Ssa episcopul Iosif Goldiș cu asistență numeroasă, luând parte lume foarte multă. În sfârșit s'a dat o masă, la care s'a invitat credincioșii de ai bisericii greco-orientale române.

Sinod în Blaș. Cetim în „Unirea” din Blaș: „După informațiunile, ce avem, sinodul se va convoca pe ziua de 21 novembre n. 1899 și zilele următoare”.

Fundațiuni noue. Dl Mihăi Butean și soția dna Floriana Jucan, proprietari în Ciomacoz, comitatul Sătmămar, afară de alte fundațiuni și daruri făcute bisericii, au întemeiat, precum cetim în „Tribuna” două fundațiuni de câte 1000 fl., una în 10 acții la „Bihoreana”, a căror valoare deja este licuidată, — alta în 20 acții la „Silvania”, pentru ca la timpul se să se crească din venitul lor doi alumnii gr. cat. români în internatul Pavelian din Beiuș. O fundațiune de 1000 fl. pe seama săracilor români din Ciomacoz, cari în ajunul Crăciunului să fie provăduți din venitul anual cu vestimente, iară pruncii școlari miseri cu vestimente și cărți. — O fundațiune de 400 fl. în 4 acții la „Sătmăreana”, pentru ca din venitul anual să se procure lumină pe seama bisericii.

Diua sfinței Sofii, patrona școalelor române din Brașov, s'a serbat în duminica trecută cu ceremonialul obicinuit. După serviciul divin de la biserică Sf. Nicolae, la care au participat toți școlarii în frunte cu corpul profesoral, scrie „Gazeta Transilvaniei”, s'a ținut parastas în memoria fondatorilor gimnasiului, apoi s'a făcut procesiunea obicinuită la gimnasiu, unde după sfințirea apei s'a rostit discursul ocașional de tinerul profesor, dl Lacea.

O frumoasă bună înțelegere. Sub acest titlu „Gazeta Transilvaniei” publică o corespondență din Romos, aproape de Orăștie, din care școalele urmă-

toarele: În Romos Români gr. or. sunt în mare majoritate, cei gr. cat. mai puțin. Greco-orientalii susțin o școală cu doi învățători, gr. cat. cu unul. Școala gr. or. stă bine, având ajutor de la comună 450 fl. și 300 fl. de la universitatea săsească, cea gr. cat. are numai 200 fl. de la comuna politică. Greco-catolicii, puținii la număr și mai slab situați, au venit la bunul gând de a se folosi de pactul, ce e făcut de mult între cele două mitropolii surori de la Blaș și Sibiiu, privitor la susținerea de școale comune, și intrând în pertractări cu reprezentanții confesiunii greco-orientale, și aflând și la aceștia multă bunăvoință și simțământ frățesc, în scurtă vreme au ajuns, că aci e fapt împlinit învoiala, de a susține pe viitor la olaltă școala populară.

Uniformă în școalele din România. Ministerul cultelor și instrucțiunii publice al României a adresat o circulară tuturor directorilor de licee și gimnasil din țară prin care le pune în vedere ca pe ziua de 15 octombrie toți elevii să aibă uniforme cu colorile provăduite de regulament. Elevilor lipsiți de mijloace cari au paltoane din anul trecut, li se permite ca anul acesta să le poarte.

Școala comercială română în Salonic. Au fost numiți de guvernul român profesori la școala comercială română din Salonic: Dl M. Dimonie, director al școalei și profesor de științele naturale și matematici; dl Pericle Papahagi, director al internatului, pentru limba română și germană; dl B. Diamandi, pentru comptabilitate, geografie și istorie, secretar al școalei; dl G. M. Cionca, pentru limba turcă; dl Bușu Papahagi, pentru limba franceză; dl Savu Saru, pentru limba greacă modernă; dl Pocletaru, pentru musică și gimnastică.

Reuniunea învățătorilor din archidieceșana Blașului s'a ținut adunarea generală la Blaș în 22 septembrie n. sub presiunea dlui S. Muntean, directorul preparandiei, neluând parte din mulțimea de membri decât numai 42. Notarul reuniunii, dl Nic. Pop, a raportat că numărul membrilor fondatori e 14, al celor ordinari 450 și al ajutătorilor 88. Cassarul A. C. Bota, a arătat că în doi ani de existență Reuniunea a încasat 729 fl., cu toate că unele despărțeminte au ramas indiferente. Învățătorul E. Câmpian a făcut propunerea să se creeze un fond din care să se ajute copiii de învățători; propunerea s'a predat comitetului central să se pronunțe asupra ei la adunarea viitoare. S'a constatat în fine, că unii învățători cari au stăruit atât de mult să se înființeze un organ pedagogic, acum întârzie cu plata abonamentului la „Foaia Scolastică” apărută de atunci.

Corsetul oprit în școalele de fete din România. Ministrul de instrucțiune al României a interzis printr-o circulară adresată conducătorilor școalelor private de fete odată pentru totdeauna purtarea corsetului în decursul orelor de studiu.

C E E N O U.

Hymen. Dl dr. Nicolae Popovici, avocat în Vêrșeș, s'a cununat cu dșoara Elisaveta Popovici, la 5 octombrie, în Băcîcherecul-mare. — Dl Ioan Javorca s'a logodit cu dșoara Ioana Romoșan în Orăștie, — Dl Iancu C. Ioanovici din Zărnești și dra Marioara S. Jinga din Tohanul-vechiu, s'a cununat în duminica

trecută la Zernești. — *Dl Ioan Boldea* din Crihalma și *șoara Mariți Helm* din Draos se vor cunună în 8 octombrie.

Știri personale. *Dl dr. Stefan Godean* a fost numit jude cercual în Bocșa-montană. — *Dl dr. Ioan Gheșe*, nou advocat român, ș-a deschis cancelăria în Zălaș.

Consfătuire confidențială în Sibiiu. Țiarele anunță, că la 1 octombrie *dl dr. Ioan Rațiu* a intrunit de nou la o consfătuire intimă pe mai mulți fruntași ai partidului național și s'a constatat, că cei intruniți consimt pe deplin cu *dl* president și cu comitetul intru a susține neștirbit programul național, decisiunile conferențelor naționale și indeosebi a susține politica de rezistență pasivă și organizațiunea partidului național român.

Pentru tricolorul român. Cetim în „Tribuna“, că noue junii selișteni, cari au jucat „Călușerul“ și „Bătuta“ la petrecerea populară de la Netedu, cu prilejul adunării Societății pentru fond de teatru român, sunt citați la judecătoria cercuală acușați de a fi comis transgresiune contra statului. Atentatul contra patriei va fi probabil tricolorul nostru național, cu care bravii junii erau împodobiți.

Despărțemintele Asociațiunii. *Despărțemintul Orăștie* va ține adunarea sa generală în 3/15 octombrie în comuna Vaidei, sub presiunea vicepreședintelui Vasile Domșa, protopresbiter, secretar *dl* Lauran Bercian.

Congresul orientaliștilor în Roma s'a deschis mercuri în 4 octombrie, în numele regelui Umberto, de către ministrul instrucțiunii publice Bacelli, în Capitoliu, celelalte ședințe se vor ține la universitate. Româ-

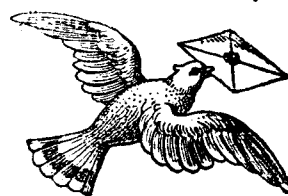
niț avea să deupnă coroana de bronz la statua lui Traian mâne sâmbătă la 7 octombrie.

Bene-Merenti. Regele Carol a conferit medalia Bene-Merenti clasa I dlui dr. G. Crăiniceanu, pentru lucrările sale științifice. Precum se știe, *dl* dr. Crăiniceanu, e originar din Bănat, din Ciclova-română, de lângă Oravița.

Au murit: *Dimitrie Ionescu*, pretor al cercului Târnova, comitatul Arad, la 26 septembrie, în etate de 50 ani.

Poșta redacției.

Buziaș. Cel din urmă articol a fost: „Indicațiunile tratamentului ipnotic“ apărut în nr. 21. La păstrarea manuscriselor nu ne angajăm; este și de prisos, căci dacă se publică, nu mai e nevoie de manuscris.

Hero. Poate în nr. viitor. De ce nu puneți masca jos?

Almașul-mare. Ve mulțumim pentru surprinderea plăcută. *Arad.* Vom corege poesia după indicațiunea ce ne făcuși. *Hațeg.* Cât mai curând.

Călimdarul săptămânei.

Du minca XVI. după Rosalii Ev. I. dela Luca c. 5. gl. 7. a inv. 5.

Țiua sêpt.	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele.
Duminecă	26 Adorm. St. Ioan Ev.	8 Brigita	5 59 5
Luni	27 Mart. Calistrat	9 Dionisie	6 15 3
Mărti	28 Mart. Chariton	10 Amalia	6 35 0
Mercuri	29 Cuv. Chiriac	11 Burchard	6 54 58
Joi	30 Mart. Grigorie	12 Maximilian	6 64 56
Vineri	1 Apost. Anania	13 Eduard	6 84 54
Sămbătă	2 Cîpr. și Iustina	14 Calist	6 10 45 1

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ȂLDĂȘ NR. 296 b.)

PRIMARIA COMUNEI BUCUREȘCI

Direcțiunea Comptabilității

SITUATIUNEA

Veniturilor comunale la 31 august. 1899 comparativ cu acelea din perioada corespunșătoare a anului 1898—1899

Capitolul	NATURA VENITURILOR	Evaluarea bugetară anuală 1899—1900	INCASĂRI		DIFERINȚE	
			1899—1900	1898—1899	Plus	Minus
I. Venituri ordinare						
1	Venituri directe	1440700	384398 16	378866 65	5531 51	
2	„ indirecte (accise)	8177200	2987524 35	3138913 35		151389
3	„ din bunuri comunale	641500	339237 50	356147 15		16909 65
4	„ servicii comunale	1236500	585826 89	585377 86	449 03	
5	Subvențiuni	561252	246903	143988	102915	
6	Contribuțiuni pentru drumuri	1615000	555797 10	548897 49	6899 61	
II. Venituri extra-ordinare						
7	Venit. cu destinațiune specială	160875	76084 25	86766 55		10682 30
8	Diferite venituri	116000	29158 26	62398 90		33240 64
—	Rămășișe din eserciții inchise	—	15461 30	47870 20		32408 90
	Total	13949027	5220390 81	5349226 15	115795 15	244630 49

Se certifică

Minus 128835.34

p. Director C. Demetrescu.

p. Șeful biurolui scriptelor Dem. Iorgulescu.